

Sygn. akt I ACa 793/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Lucyna Świdarska-Pilis
Sędziowie :	SA Tomasz Ślęzak SO del. Lucyna Morys-Magiera (spr.)
Protokolant :	Barbara Białozyt

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2019 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko K. J. i J. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 29 grudnia 2017 r., sygn. akt I C 808/17,

1) zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3. o tyle, że zasądzona nim kwota wynosi 775,34 (siedemset siedemdziesiąt pięć i 34/100) złotych;

2) oddala apelację w pozostałej części.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera	SSA Lucyna Świdarska-Pilis	SSA Tomasz Ślęzak
-------------------------------	----------------------------	-------------------

Sygn. akt I A Ca 793/18

UZASADNIENIE

Powód (...)SA w W. domagał się od pozwanych J. J. i K. J. zapłaty kwoty 308 150,27zł z opisanymi szczegółowo w pozwie odsetkami, a także kwot 11 717,54zł oraz 21 519,21zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od wniesienia

pozwu do zapłaty i sumy 775,34zł bez odsetek. Wnosił również o zwrot kosztów procesu. Powód podawał, iż strony zawarły umowę kredytu, jednakże pozwani nie wywiązali się z terminowego płacenia rat, pierwsza zaległość w spłacie wymagalnych rat powstała na dzień 30 października 2015r. Strona powodowa wystawiła wyciąg z ksiąg banku stwierdzający zadłużenie. Mimo wypowiedzenia umowy i wezwań do zapłaty pozwani nie zapłacili wymaganej wierzytelności do dnia sporządzenia pozwu.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa i zwrot kosztów procesu. Zakwestionowali umocowanie koordynatora D. D. do wystawienia wyciągu z ksiąg (...), a także uprawnienie osoby, która podpisała się pod wypowiedzeniem umowy i treść wypowiedzenia.

Zaskarżonym wyrokiem z 29 grudnia 2017r. Sąd Okręgowy w Katowicach orzekł, iż:

1. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 308 150,27 zł (trzysta osiem tysięcy sto pięćdziesiąt złotych dwadzieścia siedem groszy) z odsetkami umownymi w wysokości podwójnego oprocentowania umownego stanowiącego sumę marży banku, której wysokość wynosi 6,05% i indeksu (...), nie wyższymi jednak niż odsetki maksymalne za opóźnienie od dnia 25 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;
2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 33 236,75 zł (trzydzieści trzy tysiące dwieście trzydzieści sześć złotych siedemdziesiąt pięć groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 sierpnia 2017 roku do dnia zapłaty;
3. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 7 775,34 zł (siedem tysięcy siedemset siedemdziesiąt pięć złotych trzydzieści cztery grosze);
4. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 17 108,00 zł (siedemnaście tysięcy sto osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż 18 czerwca 2009r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego nr (...). Spłata kredytu miała nastąpić w 360 ratach. Do umowy w tym samym dniu był sporządzony aneks nr (...), którym okres spłaty kredytu przedłużono do 30 listopada 2049r. Całkowity koszt kredytu oznaczony został na 716 904,15zł. Wpłaty pozwanych z tytułu spłaty kredytu zostały ujęte w tabeli rozliczeniowej.

Stwierdził Sąd pierwszej instancji, iż w związku z zaległością w spłacie kredytu, 5 stycznia 2016r. Bank wystosował do pozwanych wezwania do zapłaty, a

27 września 2016r. do pozwanych zostało skierowane oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu, podpisane przez R. Z.. 23 marca 2017r. wystosowywano do pozwanych ostateczne wezwanie do zapłaty.

Ustalono ponadto, iż 25 lipca 2017r. powodowy Bank wystawił wyciąg z ksiąg (...) SA w W.. Stwierdził on zadłużenie pozwanych na 342 162,36zł, na którą to sumę składało się 308 150,27zł zadłużenia z tytułu niespłaconego kapitału. Odsetki umowne z tytułu korzystania z kapitału 11 7117,54zł, odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału 21 519,21zł, opłaty i prowizje 775,34zł.

W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji zważył, iż strony łączyła bankowa umowa o kredyt hipoteczny, podlegająca regulacji art. 69 ustawy – Prawo bankowe, mocą której pozwani jako kredytobiorcy byli zobowiązani do zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Oceniał umowę jako ważną, odnosząc skutki z chwilą jej podpisania.

Sąd Okręgowy wskazał, że Bank zgodnie z treścią umowy kredytu, wobec niewywiązania się z jej postanowień przez pozwanych, wypowiedział umowę, w oparciu o art. 75 powołanej ustawy.

Uznał, iż wypowiedzenie zostało dokonane przez uprawnioną do tego osobę, bowiem pełnomocnictwo dla D. D. do wystawiania

i podpisywania wyciągów z ksiąg banku było już dołączone do pozwu, a pełnomocnictwo dla R. Z. upoważniające do sporządzenia oświadczenia banku o wypowiedzeniu umowy kredytu, zostało na wezwanie sądu przedłożone przez powoda. Sąd Okręgowy ocenił, iż wypowiedzenie jest jednoznaczne, zostało wysłane na adres wskazany przez pozwanych i skutecznie doręczone. Oceniał, iż zapis o tym, że Bank rozważy możliwość cofnięcia wypowiedzenia w pewnych warunkach, nie niweczy skutku jego oświadczenia woli

o wypowiedzeniu. Zaznaczył, że wniesiony w niniejszej sprawie pozew potwierdził wolę powoda.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, z wyciągu z ksiąg Banku wynikała wysokość zobowiązania pozwanych oraz, co się na zadłużenie składało. Zgodne było to z dokumentem rozliczenia kredytu. Zważył, iż wyciąg z ksiąg Banku dokumentem prywatnym w rozumieniu przepisów postępowania cywilnego i podlega ocenie zgodnie z art. 233 § 1 kpc; uznał, że dokument ten w niniejszej sprawie odpowiadał wymogom prawa bankowego, jak również nie budziło żadnych wątpliwości, że został zasadnie wystawiony, a wysokość zadłużenia potwierdzona została rozliczeniem kredytu przedstawionym przez bank.

Sąd pierwszej instancji pominął zgłoszony przez pełnomocnika pozwanych wniosek dowodowy w przedmiocie przesłuchania stron jako spóźniony (art. 207 § 6 kpc), nadto miał na uwadze, że nie zachodziły przesłanki art. 299 kpc. Uznał wnioski pozwanych o zobowiązanie powoda do złożenia dodatkowych informacji za spóźnione i powodujące zwłokę w rozpoznaniu sprawy, bowiem wszelkie żądane dane były zawarte w rozliczeniu kredytu dołączonym do pozwu i strona pozwana mogła się do nich odnieść już w odpowiedzi na pozew lub na pierwszej rozprawie.

Powództwo uznano za słuszne co do zasady i wykazane co do wysokości, stąd uwzględniono je w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 i 108 kpc. Na koszty zasądzone od pozwanych składa się opłata sądowa, którą powód miał obowiązek uiścić wnosząc pozew i domagał się jej zwrotu, a wynosiła ona 17 108 zł.

Apelację od tego wyroku w całości wnieśli pozwani, domagając się jego zmiany i oddalenia powództwa w całości oraz zwrotu kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Zarzucali apelujący naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 207 § 6 kpc w zw. z art. 217 § 1 i 3 kpc, art. 227 kpc poprzez pominięcie wniosków dowodowych pozwanych w przedmiocie zobowiązania powoda do przedstawienia dokumentów uzasadniających istnienie roszczenia we wskazanej wysokości, które to naruszenie miało wpływ na treść orzeczenia, bowiem pozwani nie posiadają wiedzy specjalistycznej w dziedzinie rachunkowości i żądali już na pierwszej rozprawie zbadania zasadności roszczenia, kwestionując jego istnienie oraz rozmiar.

Podnosili nadto zarzut naruszenia art. 299 kpc i art. 102 kpc poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanych, co skutkowało odmową zastosowania art. 102 kpc i uniemożliwieniem wykazania zasad spłaty kredytu oraz stwierdzenia nadużycia prawa przez powoda.

Apelujący zarzucali naruszenie art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 245 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego w postaci przedłożonych przez powoda dokumentów rozliczenia kredytu i wyciągu z ksiąg bankowych, mimo kwestionowania przez pozwanych rozliczenia kredytu przez powoda oraz zarzutu niewykazania wysokości roszczenia.

Ostatecznie skarżący podnosili błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, przez przyjęcie, iż zadłużenie pozwanych wykazano na kwoty wskazane w wyciągu z ksiąg bankowych, mimo, że nie potwierdzono go dokumentami. Zarzucali, iż wydruk rozliczenia przedłożony przez bank nie był opatrzony podpisem wystawcy, nie wskazano definicji składników wpływających na powyższe kwoty, nie wskazano źródła pochodzenia dokumentu, nie wyjaśniono przyczyn nagłego wzrostu kapitału, odsetek i dodatkowych kosztów związanych z kredytem, co wpłynęło na brak prawidłowych ustaleń i stwierdzenie zasadności dochodzonego roszczenia. Apelujący powoływali

się nadto na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 kc w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez jego niewłaściwe zastosowanie i prowadzenie procesu w sposób uniemożliwiający obronę interesów majątkowych pozwanych, przy przyjęciu wykazania roszczenia przez powoda.

W apelacji wniesiono także o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanych w charakterze strony na okoliczność zawarcia i wykonywania umowy kredytu przez pozwanych, trudności w spłacie kredytu i sytuacji majątkowej w kontekście wniosku o odstąpienie od kosztów sądowych.

Ten wniosek dowodowy oddalono na zasadzie art. 381 kpc na rozprawie apelacyjnej 7 lutego 2019r.

Na rozprawie apelacyjnej 7 lutego 2019r. pełnomocnik pozwanych ponadto, podtrzymując apelację zakwestionował, aby z załączonych dokumentów wynikało, że kredyt w ogóle został uruchomiony.

Powód wnosił o oddalenie apelacji i zwrot kosztów postępowania drugoinstancyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odnieść mogła skutek w niewielkiej jedynie części i to nie z przyczyn w niej podnoszonych.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż stan faktyczny został ustalony przez Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy, w oparciu o zaferowany przez obie strony, reprezentowane przez wykwalifikowanych pełnomocników, materiał dowodowy, należycie oceniony pod względem wiarygodności i miarodajności do poczynienia poszczególnych ustaleń. Z tych przyczyn Sąd Odwoławczy ustalenia te przyjął za własne, bez konieczności ponownego, zbędnego przytaczania.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż zarzut pozwanych, jakoby nie wykazano uruchomienia kredytu, po raz pierwszy zgłoszony na rozprawie apelacyjnej, nie był skuteczny, bowiem zarówno z treści umowy kredytowej, jak i późniejszego aneksu do niej wynika, iż kwota kredytu faktycznie została pozwany wypłacona, mogli z niej swobodnie korzystać, natomiast doszło następnie do opóźnienia w spłacie rat i powstania wymagalnego zadłużenia. Okoliczności przeciwnej, jakoby sumy kredytu nie wypłacono, pozwani nie wykazali.

Nie sposób było uznać za skuteczny zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc w zw. z art. 245 kpc poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego. Wbrew twierdzeniom apelujących Sąd pierwszej instancji właściwie ocenił wagę wyciągu z Ksiąg bankowych, nadając mu status dokumentu prywatnego, rozważył zarówno jego treść co do wysokości i składników ujętego w nim zadłużenia pozwanych. Dokument ten podpisał pracownik powoda p.o. koordynatora D. D., który w dacie wystawienia wyciągu legitymował się pełnomocnictwem do wystawiania w imieniu Banku i podpisywania wyciągów z ksiąg bankowych, udzielonym przez uprawnione osoby, złożonym do akt sprawy.

Kwoty wskazane w wyciągu z ksiąg odpowiadały sumom wynikającym z wydruku rozliczenia umowy kredytu pozwanych, opatrzonego podpisem i pieczęcią pracownika powoda p.o. koordynatora D. D., uprawnionego także do tej czynności, na podstawie powołanego wyżej pełnomocnictwa.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, przez przyjęcie, iż zadłużenie pozwanych wykazano na kwoty wskazane w wyciągu z ksiąg bankowych, mimo, że nie potwierdzono tego dokumentami, nie mógł się ostać. Powód wykazał dostępnymi mu dokumentami roszczenie co do zasady i wysokości, okoliczności stwierdzone materiałem dowodowym nie budziły wątpliwości sądów zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji, natomiast pozwany nie udało się skutecznie podważyć ich wiarygodności i miarodajności co do poczynienia poszczególnych ustaleń. Mimo kwestionowania zapisów wykazu zaległości pozwanych wynikających z rozliczenia ich umowy kredytowej w rozbiciu na poszczególne składniki, omówione w uzasadnieniu pozwu, nie wskazali, na czym nieprawidłowości miałyby polegać, nie złożyli konkretnych zarzutów co do sprzeczności wyliczeń z postanowieniami umownymi, nie uwzględnili także faktu postawienia wierzytelności w stan wymagalności w związku ze skutecznym wypowiedzeniem umowy oraz tego skutków dla wysokości zadłużenia i jego składników. Abstrakcyjne kwestionowanie rozmiaru zadłużenia przy braku wskazania nieprawidłowości wyliczeń matematycznych, czy sprzeczności rozliczeń z

wiązującymi postanowieniami umownymi, a także brak wykazania przez skarżących jakichkolwiek wpłat rat, które nie zostałyby rozliczone przez powoda, skutkować musiało przyjęciem przez Sąd drugiej instancji zarzutów pozwanych za nieuzasadnione i niewykazane. Pozwani mieli możliwość wykazywania wywiązania się z obowiązków umownych w określonym zakresie, lecz mimo udowodnienia udzielenia im sumy wynikającej z umowy kredytu i korzystania z niej, nie wykazali zwrotu należności stosownie do warunków umowy wraz z aneksem.

Sąd drugiej instancji zważył, iż apelujący zarzucali nadto naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 207 § 6 kpc w zw. z art. 217 § 1 i 3 kpc, art. 227 kpc, poprzez pominięcie wniosków dowodowych pozwanych w przedmiocie zobowiązania powoda do przedstawienia dokumentów uzasadniających istnienie roszczenia we wskazanej wysokości, które to naruszenie miało wpływ na treść orzeczenia, bowiem pozwani nie posiadają wiedzy specjalistycznej w dziedzinie rachunkowości i żądali już na pierwszej rozprawie zbadania zasadności roszczenia, kwestionując jego istnienie oraz rozmiar. Nie składali natomiast, jak już wyżej wskazano, konkretnych zarzutów co do niezgodności wycień z dokonywanymi przez pozwanych wpłatami, czy rozliczenia należności niezgodnie z wskazywanymi postanowieniami łączącymi strony, co mogłoby prowadzić do powzięcia wątpliwości co do prawidłowości rozliczenia przedstawionego przez powoda. W tym stanie rzeczy oddaleniu ich wniosku o zobowiązanie do złożenia przez powoda, niesprecyzowanych nadto oraz zgłaszanych już w toku procesu na dalszym etapie postępowania, informacji dodatkowych, nie sposób zarzucić niezgodności z procedurą we wskazanym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, iż pozwani reprezentowani przez wykwalifikowanego pełnomocnika nie zdołali wzruszyć mocy dowodowej powyższych dokumentów, w ślad za ich wątpliwościami nie szedł wniosek dowodowy o powołanie biegłego celem sporządzenia weryfikującej poszczególne pozycje opinii, mimo powoływania się na brak wiedzy specjalistycznej skarżących przez pełnomocnika. Zaniechanie takie musiało wywołać określone skutki w sferze dowodowej, natomiast sprawność postępowania nie może być mylona przez apelujących z pozbawieniem ich możliwości obrony interesów w świetle prezentowanego stanowiska procesowego i zakresu inicjatywy dowodowej strony pozwanej.

Apelujący podnosili nadto zarzut naruszenia art. 299kpc i art. 102 kpc poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanych, co skutkowało odmową zastosowania art. 102 kpc i uniemożliwieniem wykazania zasad spłaty kredytu oraz stwierdzenia nadużycia prawa przez powoda. Wskazać w tym miejscu wypada na akcesoryjność dowodu z przesłuchania stron, który jest stosowany w sytuacji, gdy nie sposób w drodze innych środków dowodowych ustalić okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu między stronami. Zdaniem Sądu Odwoławczego w sprawie dotyczącej spłaty zadłużenia wynikającego z zaciągniętego kredytu bankowego, dowód ten nie jest adekwatny do poczynienia ustaleń, na jakie miał być przeprowadzony zgodnie z wnioskiem strony pozwanej. Strony na zasadzie swobody zawierania umów ukształtowały swój stosunek zobowiązaniowy w sposób umożliwiający im wywiązanie się z zaciągniętych zobowiązań; pozwani nadto, jak wykazano dokumentami, odpowiednio do swojej aktualnej sytuacji życiowej zawarli aneks do umowy modyfikujący ją w zakresie warunków spłaty rat; mieli ponadto możliwość ubiegania się o restrukturyzację zadłużenia przed wypowiedzeniem umowy kredytu, co wynika z treści wezwań do zapłaty, z której jednak zdecydowali się nie skorzystać z wszelkimi tego konsekwencjami. W odniesieniu natomiast do wniosku o zastosowanie wobec pozwanych dobrodziejstwa z art. 102 kpc przez Sąd pierwszej instancji, pozwani mieli możliwość wykazywania okoliczności uzasadniających wniosek stosownymi dokumentami, a nawet oświadczeniami, już na etapie odpowiedzi na pozew, tymczasem nawet w piśmie procesowym, w którym wniosek ten zgłoszono, nie powołano żadnych danych w tej mierze, ani nie dołączono dokumentów go uzasadniających.

Apelujący powoływali się nadto na naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 6 kc w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP przez jego niewłaściwe zastosowanie i prowadzenie procesu w sposób uniemożliwiający obronę interesów majątkowych pozwanych, przy przyjęciu wykazania roszczenia przez powoda. Sąd Odwoławczy naruszenia tychże norm podczas procedowania przez Sąd pierwszej instancji się nie dopatrzył. Inicjatywie dowodowej powoda, znajdującej odzwierciedlenie w dokumentach złożonych do akt sprawy: umowie kredytu wraz z aneksem, rozliczenia zadłużenia pozwanych z jej tytułu, wyciągu z ksiąg bankowych, pełnomocnictw osób podpisujących dokumenty z ramienia powoda, wezwań do zapłaty i wypowiedzeń umowy kredytowej wraz z dowodami doręczeń nie odpowiadała

konkretna inicjatywa dowodowa pozwanych, ograniczających się do komunikowania generalnych wątpliwości co do treści wskazywanego zadłużenia z uwagi na jego rozmiar i nieznaną ilość ujętych składników.

Oprócz ustaleń faktycznych wypadało podzielić także rozważania prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, które aczkolwiek niezwykle zwarte, jawiły się jako zrozumiałe i zasadne, sprawiając, że kwestionowane orzeczenie poddawało się kontroli instancyjnej. Musiała ona jednak doprowadzić do jego korekty w niewielkim zakresie.

Działając bowiem z urzędu, aczkolwiek w ramach zakresu zaskarżenia wyroku przez pozwanych, Sąd drugiej instancji stwierdził, iż bezpodstawnie zasądzono od pozwanych solidarnie na rzecz powoda w punkcie 3. wyroku kwotę 7 775,34 zł (siedem tysięcy siedemset siedemdziesiąt pięć złotych trzydzieści cztery grosze). Powód nie domagał się takiej sumy od pozwanych ani w pozwie, ani też w roku procesu żądania takiego nie zgłosił. Wnosił natomiast o zasądzenie 775,34zł (siedemset siedemdziesiąt pięć złotych i trzydzieści cztery grosze), co umknęło także pełnomocnikowi apelujących i takie też żądanie, jak wynika to z treści uzasadnienia kwestionowanego wyroku, było przedmiotem ustaleń i rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego. Należność ta jako opłaty i prowizje, znajduje uzasadnienie w treści stosunku zobowiązaniowego stron oraz jej wysokość wynika z wyciągu z ksiąg bankowych. Dalej idącego żądania z tego tytułu powód nie zgłaszał, zatem nie było podstaw, by roszczenie jakiegokolwiek oddać.

W tym jedynie, niewielkim zakresie zaskarżone orzeczenie podlegało zmianie, na zasadzie art. 386 § 1 kpc, natomiast w pozostałej części apelacja pozwanych uległa oddaleniu po myśli art. 385 kpc, jako niezasadna.

Nie zawarto w wyroku Sądu Apelacyjnego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania drugoinstancyjnego, bowiem nie powstały podlegające zwrotowi na zasadzie art. 100 zd. 2 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc koszty na rzecz wygrywającego prawie w całości powoda, który nie był reprezentowany przez wykwalifikowanego pełnomocnika.

SSO del. Lucyna Morys-Magiera SSA Lucyna Świdorska-Pilis SSA Tomasz Ślęzak